

PSIXOLOGIK XIZMAT XODIMLARI KASBIY MOTIVLARINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Amirova Nazokat Uroq qizi

Toshboltayeva Go'zal Alisher qizi

Termiz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi.

Termiz davlat pedagogika instituti talabasi

amirovanazokat49@gmail.com.

Annotatsiya: Motiv- Insoni faol faoliyatga undovchi kuch, sabab va ehtiyojlar majmuidir. Motivasiya - bu odamda muayyan motivlarni uyg'otish orqali uni muayyan harakatlarga undashga ta'sir qilish jarayonidir. Motivasiya har qanday faoliyatda insonni boshqarishning yadrosidir, kasbiy motivlar qaysi xollarda va xususiyatlarda namoyon bo'lishi, psixologik xizmat xodimlari kasbiy motivlari xususida bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Motiv, motivatsiya, kasbiy faoliyat, kasbiy layoqat, shaxslilik xususiyatlari, xizmat ko'rsatish jarayonida motivatsiya, jamaoviy muhit, pedagogik faoliyat.

Pedagogik faoliyatda kasbiy motivlarning barqarorligi muhim ahamiyat kasb etib, uni rivojlantirish faoliyat turi bilan bog'liq ko'plab muvaffaqiyatlarni ta'minlashi ehtimoldan holi emas. Xizmat faoliyatida motivlar rolini oshirish xuddi, tashkilotlarnikidek ma'lum bir qonuniyatga bo'ysunadi.

Insonning qaysi maqsadlarni ko'zlaganiga, qanday vazifalarni hal qilishiga qarab, undagi motivasiya turlarini aniqlash mumkin. Shunday qilib, insonga tashqi ta'sirlar orqali ma'lum bir harakatlarni amalga oshirishga undovchi kuch, ma'lum natijalarga olib keladigan harakatlarni keltirib chiqaradi. Demak, kasbiy faoliyatda odamni harakatlarga undashga qodir bo'lgan motivlar, shuningdek, bu sabablarni qanday kelib chiqishi mumkinligini aniq bilish muhimdir.

Insonning aql-zakovati, zehni uning kundalik turmushi, mehnat va kasbiy faoliyatida o'ziga xos o'rin tutishini tadqiq etish psixologiyaning eng dolzarb muammolardan biri ekanligi uzoq tarixiy davrga ega. Psixologiyaning zamonaviy fan sifatida shakllanishi barobarida insonning zehni va aql-zakovatini o'rganish, uning faoliyati samaradorligiga ta'sirini aniqlash bir qator ilmiy qonuniyatlarni ochilishiga sabab bo'ldi. Motivatsiya o'qituvchi faoliyati samaradorligining muhim omillaridan biridir. O'qituvchilarning kasbiy motivatsiyasi, avvalo, kompensatsiya xarakterining yo'qligi va mansublik tarozida yuqori bo'lishi bilan tavsiflanishi kerak. Biroq, ushbu sohada mutaxassisning ish staji oshishi bilan ishdan qoniqish kamayishi va kasbiy motivatsiya xarakteri o'zgarishi mumkin. Ushbu holat murakkab psixologik-emotsional ish sharoitlari bilan bog'liq bo'ladi. Binobarin, o'qituvchining o'zi tomonidan amalga oshirilayotgan tadbirlarning samaradorligi va muvaffaqiyatini, shuningdek, shaxsiy va hissiy ruhiy uyg'unligi va adekvatligini belgilaydigan shaxsiy motivatsiyasi xususiyatlariga katta e'tibor berilishi kerak. Ta'lim tizimida psixologik xizmat sohasida faoliyat yuritayotgan kadrlarimiz psixologik kasbiy motivlari nimalardan iborat, qay jihatlariga e'tibor berishimiz kerak degan savollar ko'ndalang kelib qolmoqda. Har bir soha mutassislarining kasbiy motivlari bo'lganidek, psixologik xizmat kasbi faoliyatidagi mutaxassislarimizda ham kasbiy motivlarning qay

tomonlariga e'tibor berishimiz kerak. Tadqiqot jarayonining natijalari o'qituvchilarni kasbiy faoliyatida rag'batlantirishning turli usullari qo'llaniladi. Eng keng tarqalganlaridan biri bu pul rag'batlantirishdir. Moddiy rag'batlantirishni amalga oshirishda vaziyatni to'g'ri baholash juda muhim, agar inson juda murakkab ehtiyojlari, qiziqishlari va maqsadlariga ega bo'lsa, uning imkoniyatlarini o'z vaqtida baholash kerak. Kasbiy psixologiyada, pedagoglarning hamkorlikda motiv jarayoni ustida ishlashlari eng samarali usullardan biri hisoblanadi. Psixologik nuqtai nazardan, motivatsiya motivatsiyadan farq qiladi. Farqi shundaki, motivatsiya motivatsiyani amalga oshirish vositasidir. Xulosa o'rinda shuni ta'kidlash joizki, motivatsiya inson ehtiyojlari va manfaatlarini yig'indisi ekanligi ma'lum. Bu pedagogni faollikka undaydi. Bu pedagogni harakatga keltiradigan sabablar va ehtiyojlar to'plami hisoblanadi. Pedagogni tashqi ta'sirlar orqali ma'lum harakatlarni bajarishga undaydigan kuch ma'lum natijalarga olib keladigan harakatlarni keltirib chiqaradi. Bu borada jahon psixologlari o'z qarashlari va yondashuvlari nuqtai nazaridan o'z fikr va mulohazalarini bildirganlar va shuningdek, motiv va motivatsiya dunyo psixologiyasida juda ko'p o'rganilgan va talqin qilingan. Motiv psixika orqali namoyon bo'ladigan qat'iyatdir va pedagogni kasbiy faoliyatda harakat qilishga undaydigan sabablar va ehtiyojlair ham mavjud. Kasbiy faoliyatda motivatsion sabablarning psixologik jihatlarni, avvalambor, uning yangicha motivga ega ekanligini, o'z kasbiga qiziqsa, samarali ishlar olib borilishi va yuksak marralar zabt etildi. Shu munosabat bilan jamoada muhit yaxshi bo'lsa, har tomonlama qo'llab-quvvatlangan, moddiy rag'batlantirilsa, bularning barchasi pedagogning kasbiy faoliyatining psixologik sharoitlarini tashkil etadi.

ADABIYOTLAR:

1. Psixologiya metodologiyasi - o'quv qo'llanma. E.G'oziyev. T-2013,
2. Psixologiya metodologiyasi. G'oziyev E.G'., Xolmuxamedov M., Ibrohimov X. – T.: O'z MU, 2002.
3. Психология общения. Леонтьев.А.А. 1997 г.
4. “Мотивация поведения и формирование личности” Асеев.В.Г. М., “Мысль” 2011 г.
5. Nishanova.Z.T. “PSIXOLOGIK XIZMAT”, –T.:2007.
6. Safaev N.S., Mirashirova N.A., Odilova N.G. “Umumiy psixologiya nazariyasi va amaliyoti”, –T.:2013.
7. AMIROVA, N. (2024). PEDAGOGIK FAOLIYATDA KASBIY MOTIVLARNI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK SHART-SHAROITLARI. *News of UzMU journal*, 1(1.4), 65-68.
8. qizi Amirova, N. U. (2023). PEDAGOGIK FAOLIYATDA KASBIY MOTIVATSIYANING PSIXOLOGIK SHART-SHAROITLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(1 SPECIAL), 212-215.
9. Amirova, N. (2023). O'QITUVCHI FAOLIYATIDA MOTIV VA MOTIVATSIYANING AHAMIYATI. *Журнал Педагогике и психологии в современном образовании*, 3(3), 60-66.
10. qizi Amirova, N. U. (2023). O 'QITUVCHI FAOLIYATIDA MOTIV VA MOTIVATSIYANING AHAMIYATI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(4), 783-786.
11. qizi Amirova, N. U. (2023). SHARQ MUTAFAKKIRLARI ASARLARIDA KASB-HUNAR O'RGANISHGA DOIR MUOMMONING YORITILISHI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 698-703.